

(Двічі роджена).

ЯЛТИНСЬКА кіно-фабрика ВУФКУ готує до постановки картину „Кіра-Кіраліна“, написану по роману Паноїто-Істарті. Ця картина, як і всі твори згаданого автора, подає психоаналіз сімейних і суспільних відносин, що вражають своєю ненормальністю і скрізь переповнили келих терпіння балканських народів.

Ненормальний стан жіноцтва, його абсолютна нерівність з чоловіцтвом і сімейне поневолення надто помітні на Балканах, де, через турецьке панування, дуже позначився вплив Сходу. Це все відбиває роман, що малює трагедію сім'ї, як наслідок її деспотичного ладу, ще живих традицій і погляду на жінку, як на власність чоловіка—пана дому.

Жінка—річ, яку ще до її народження можна купити. З дня народження її огортає атмосфера, що пригноблює її власне „Я“; з перших проблесків свідомости вона чує на собі тяжку руку чоловіка—спочатку батька, далі—брата, потім—чоловіка. При перших ознаках достиглості її віддають у брутальні обійми чоловіка, перед яким вона звичаями й законом засуджена тремтіти.

Її бунтівнича душа не вкладається в рямці розважної, безпристрасної жінки-рабині. Перший палкий погляд, що блиснув їй, що не зазнала радощів, здається, що вона знайшла своє щастя. Але одно

розчарування йде за другим, а грубі побої чоловікові тепер вже викликають в ній злобу, бажання протесту.

Кіру ще до її народження вбогі батьки продали глитаєві, підстаркуватому Ставрові, за борг, що не можуть йому сплатити. Ставро обережний, і, купуючи, він умовляється, що коли знайдеться хлопчик, борг зостається боргом.

Родиться Кіра. Дитина, ще не знає своєї долі, але почуває інстинктовну неприязнь до жорстокого Ставра. Одного разу, коли Кіра купалася, прибігла до неї захекавшись мати й сказала, що Кіра має зараз іти до Ставра.

Кіра втікає. За нею погоня. Брат Козма, його приятель Андрійо й Кіра заперлися в хаті й видержують облогу Ставра й Кіриноного батька. Під час боротьби Ставро вдарив ножем Андрія і вбив його. Але у колотнечі труп опинився в руках Кіриноного батька. Козма втікає, Кіра попадається до рук Ставрові, а Кіриноного батька засуджують у тюрму за вбивство.

Безрадісне життя рабині-жінки, фактично ще дитини; випадкова зустріч з молодим греком: перші обійми другого чоловіка; жорстокі побої чоловіка — усе викликає в Кіри вже не байдужну покірність, а бажання протесту, лють. Жорстоко побита, вона кричить: «піді з першим-ліпшим».

Козму-пачкаря, що одного разу пробрався до Кіри, на доніс Ставра арештовують. Старий Ставро спокійно молиться перед тим, як

лягти спати, думаючи, що Козма під замком, у тюрмі, й не знає, що Кіра викупила його своїм тілом в офіцера румунської сигуранци.

Козма несподівано з'являється в Ставровій хаті із свідком Андрійового вбивства. Це примушує Ставра дати повну волю Кірі, бо інакше йому не минути тюрми.

Полишена самій собі, раптом визволена від Ставрової тиранії, Кіраліна по своєму користується своєю волею. живучи на кошт пачкаря Козми.

Обставини змінюються. Ставро й Кіра—два табори, які відділяє один від одного не тільки територія, а й різна психологія. З одного боку—понурий з таким самим сином від першого шлюбу батько, з другого мати, що розважається, з майже дорослою дочкою й сином. День-в-день мати й дочка підмальовували собі війі й брови кінаросом, губи, щоки й нігті завше красили ясною фарбою кірмazoю. а скінчивши це, бралися за туалет сина. Потому всі троє бралися за руки, танцювали, цілувалися.

Коли наставав вечір, приходили муссафіри (гості); „казаїфи“ „саральє“ пили чай, каву, курили наргіле й танцювали. Коли вривався батько, гості втікали вікном, а батько починав жорстоко бити матір і дочку, намагаючись понівечити матері обличчя.

Одного разу це скінчилося сумніш, ніж завжди: батько покалічив Кіру, що пішла на побачення з ненавидним йому греком, вибив їй око. Ошалілий дід запер матір з дітьми у льох.

Маленькому синові Дрогоміхові вдалося визволити матір і сестру й вони втікають разом із Козмою.

Але Кіраліні—Кіриній дочці—спадає на розум нещаслива думка покликати на поміч грека. Мати, що чекає на березі, хвилюється, йде до грека, але застає там порожню хату, Розкидані Кіралініні речі свідчать про те, що Кіраліна боролася з греком.

Для Кіри весь світ втратив всяку ціну: вона зриває з ока свого перев'язку. Чи вмерла Кіра фізично, чи ні,—це значіння не має. Бесумнівно, попередньої Кіри не стало, вона загинула, й загинула не через фізичне каліцтво, а через те, що втратила останню надію бачити себе щасливою у своїй дочці.

В цей час на пароході, що мав відплисти до Костянтинополя, розигралася драма між Ставром, що втік з міста, й греком, що віз Кіраліну. В рішучий момент боротьби виявилася вся сила зненависти дочки до батька. Зненависть до його була сильніша, ніж до грека, й дочка пхнула батька у воду.

Та розправитися з греком їй не вдалося—її замкнено в трюм пароходу разом з іншими жертвами, призначеними для гаремів і борделів.

До заслуг авторів сценарія—Варлеської й Плесьського, окрім великої їхньої роботи по переробці роману на сценарій, з усіма сюжетними, художніми й технічними досягненнями, що впливають з цього, при цілковитому збереженні

теми, палкості нюансів і калейдоскопічності П. Істарті,— треба залічити те, що вони поставили епіграфи на початку кожної частини (з Шпенглера, Достоевського, Ніцше, Толстого й інш.). Це, треба визнати, далеко краще, ніж звичайні назви частин.

Картину знімає оператор Форкаш, що приїхав недавно з Німеччини, відомий своєю роботою по картині „Королева рабів“, що мала успіх по всьому світу, і знайомою нашому глядачеві „Помстою фарона“.

Над художнім оформленням картини працює художник-архітектор Шарфенберг, відомий нам по картині «Боротьба велентів».

В головних ролях фотографуються арт. Валерська; Рубина, Хайрі й інші. Щоб прискорити й здешевити випуск картини, паралельно із з'йомками робиться й монтаж картини.

Завдання постановки картини «Кіра-Кіраліна», говорить постановщик її Б. С. Глаголін— у тому, щоб на ґрунті соціального розкладу й боротьби сімейних відносин показати таємничий хід соціальної революції, що виявляється в безконечних сутичках і несвідомій, але загальній боротьбі.

